

مرکز مجاز امام صادق علیه السلام

صمدیه

جلسه ۳۵

استاد: سید سلیمان حسینی

موضوع: مفعول مطلق و مفعول له

مفعول مطلق:

۱. تعریف:

مصدری است که عاملش را تاکید می کند یا نوع یا عددش را مشخص می کند.

۲. اقسام:

الف: تاکیدی: تاکید فعل، ضرب ضربه

ب: نوعی: بیان نوع فعل، ضرب ضرب الامیر

ج: عددی: بیان تعداد فعل، ضربت ضربتین

۳. احکام:

الف: مفعول مطلق تاکیدی همیشه مفرد است و تشبیه و جمع بسته نمی شود.

مرکز مجرب از امام صادق علیه السلام

ب: مفعول مطلق عددی قابل تشبیه و جمع می باشد. در قابلیت تشبیه و جمع بستن مفعول مطلق نوعی اختلاف

نظر وجود دارد.

ج: عامل مفعول مطلق اگر قرینه داشته باشد، جایز الحذف است.

د: عامل مطلق، گاهی وجوباً حذف می شود:

۱. قیاسی:

الف: هر گاه بعد از «إمّا» تفصیلیه قرار گیرد: «اما مناً اما فداءً»

ب: هر گاه مفعول، مضمون آن جمله را تاکید کند: «له علی الف درهم اعترافاً»

ج: هرگاه بعد از ادوات حصر و قبل از آن اسم ذات باشد. «ما أنت الا سیرا»

د: هرگاه تکرار شود و قبلش اسم ذات باشد:

ه: اگر متضمن معنای تشبیه بوده و قبلش جمله ای باشد، اسم مشابه مصدر و نیز اسم ذات

باشد.

و: مصدر مثنایی باشد که افراد کثیر اراده شود: «لبیک و سعدیک»

۲. سماعی: مانند: «سقیاء و رعیا»

مرکز مجرب از امام صادق علیه السلام

مفعول له:

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

۱. تعریف:

چیزی است که فعل فاعل به خاطر آن انجام شده است.

۲. شرایط نصب مفعول له:

۱. مفعول له مصدر است ولی لزومی ندارد که از جنس عامل مفعول له باشد.

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

۲. اتحاد زمانی با عامل داشته باشد.

۳. اتحاد فاعلی با عامل داشته باشد.

۳. اقسام:

۱. تحصیلی: فعل انجام شده برای ایجاد مفعول له: «أصلی شکرا»

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

۲. حصولی: مفعول له ایجاد شده و باعث ایجاد فعل است: «یجعلون أصابعهم فی آذانهم حذر الموت»